

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัย เรื่อง การบริหารจัดการศูนย์การเรียนรู้ชุมชน ของครูประจำศูนย์การเรียนรู้ชุมชน สถานศึกษาสังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย จังหวัดนครศรีธรรมราช ผู้วิจัยได้นำเสนอสาระสำคัญของวัตถุประสงค์ของการวิจัย วิธีดำเนินการวิจัย สรุปผล อภิปรายผล ข้อเสนอแนะในการนำผลวิจัยไปใช้ และข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไปรายละเอียดโดยมีลำดับขั้นตอน ดังต่อไปนี้

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

ผู้วิจัยได้กำหนดวัตถุประสงค์ดังต่อไปนี้

1. เพื่อศึกษาการบริหารจัดการจัดการศูนย์การเรียนรู้ชุมชน ของครูประจำศูนย์การเรียนรู้ชุมชน สถานศึกษาสังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย จังหวัดนครศรีธรรมราช
2. เพื่อศึกษาปัญหา อุปสรรค ที่มีต่อการบริหารจัดการศูนย์การเรียนรู้ชุมชน ของครูประจำศูนย์การเรียนรู้ชุมชน สถานศึกษาสังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดนครศรีธรรมราช

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากร

ประชากร คือ ครูประจำศูนย์การเรียนรู้ชุมชน สถานศึกษาสังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย จังหวัดนครศรีธรรมราช จำนวน 127 คน

ตัวแปรที่ใช้ในการศึกษา

ตัวแปรที่ใช้ในการศึกษา ได้แก่

การบริหารจัดการศูนย์การเรียนรู้ชุมชน และปัญหา อุปสรรค ที่มีต่อการบริหารศูนย์การเรียนรู้ชุมชน ตามมาตรฐานศูนย์การเรียนรู้ชุมชน 3 ด้าน คือ มาตรฐานด้านผลผลิต มาตรฐานด้านกระบวนการ และมาตรฐานด้านปัจจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นแบบสอบถาม โดยแบ่งออกเป็น 3 ตอน คือ

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามข้อมูลทั่วไปของครูประจำศูนย์การเรียนรู้ชุมชน ได้แก่ เพศ อายุ วุฒิการศึกษา สาขาวิชา และประสบการณ์

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถาม แบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) เกี่ยวกับการบริหารจัดการศูนย์การเรียนรู้ชุมชน ตามมาตรฐานศูนย์การเรียนรู้ชุมชน คือ มาตรฐานด้านผลผลิต มาตรฐานด้านกระบวนการ และมาตรฐานด้านปัจจัย จำนวนข้อคำถามทั้ง 3 ด้าน รวม 103 ข้อ เป็นมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) มี 5 ระดับ คือ

1. ระดับการบริหารจัดการศูนย์การเรียนรู้ชุมชน มากที่สุด
2. ระดับการบริหารจัดการศูนย์การเรียนรู้ชุมชน มาก
3. ระดับการบริหารจัดการศูนย์การเรียนรู้ชุมชน ปานกลาง
4. ระดับการบริหารจัดการศูนย์การเรียนรู้ชุมชน น้อย
5. ระดับการบริหารจัดการศูนย์การเรียนรู้ชุมชน น้อยที่สุด

ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามปลายเปิดเกี่ยวกับ ปัญหา อุปสรรค ที่มีต่อการบริหารจัดการศูนย์การเรียนรู้ชุมชน ตามมาตรฐานศูนย์การเรียนรู้ชุมชน คือ มาตรฐานด้านผลผลิต มาตรฐานด้านกระบวนการ และมาตรฐานด้านปัจจัย

แบบสอบถาม ผู้วิจัยได้สร้างแบบสอบถาม ตามมาตรฐานศูนย์การเรียนรู้ชุมชน ของสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย ได้กำหนดไว้ในมาตรฐานการดำเนินงานศูนย์การเรียนรู้ชุมชน

ผู้ตอบแบบสอบถาม คือครูประจำศูนย์การเรียนรู้ชุมชน สถานศึกษาสังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย จังหวัดนครศรีธรรมราช

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

1. ขออนุญาตและแนะนำตัวผู้วิจัย จากสำนักงานคณะกรรมการข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช

2. ผู้วิจัยได้นำส่งแบบสอบถามให้กับผู้ตอบแบบสอบถามด้วยตนเอง และได้รับแบบสอบถามคืน 127 ฉบับ แล้วนำมาวิเคราะห์ข้อมูล เพื่อสรุปผลการวิจัย

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามทั้ง 3 ตอน โดยใช้เครื่องคอมพิวเตอร์ และโปรแกรมสำเร็จรูป SPSS for Window วิเคราะห์ข้อมูล ซึ่งดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

1. วิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของครูประจำศูนย์การเรียนรู้ชุมชน ซึ่งเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check List) โดยการนำมาแจกแจงความถี่ หาค่าร้อยละ และนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ตารางประกอบคำบรรยาย
2. วิเคราะห์ข้อมูลระดับการบริหารจัดการศูนย์การเรียนรู้ชุมชน ของครูประจำศูนย์การเรียนรู้ชุมชน สถานศึกษาสังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย จังหวัดนครศรีธรรมราช ซึ่งเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) โดยการหาค่าสถิติพื้นฐาน ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ในแต่ละข้อคำถาม และรวบรวมแต่ละด้าน นำเสนอผลการวิเคราะห์โดยใช้ตารางประกอบคำบรรยาย
3. นำข้อมูลเกี่ยวกับปัญหา อุปสรรค ที่มีต่อการบริหารจัดการศูนย์การเรียนรู้ชุมชน ของครูประจำศูนย์การเรียนรู้ชุมชน ตามมาตรฐานศูนย์การเรียนรู้ชุมชน มาพรรณนาวิเคราะห์เนื้อหา

สรุปผลการวิจัย

ผลการวิจัยการบริหารจัดการศูนย์การเรียนรู้ชุมชน ของครูประจำศูนย์การเรียนรู้ชุมชน สถานศึกษาสังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย จังหวัดนครศรีธรรมราช ผู้วิจัยได้แยกกล่าวเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของครูประจำศูนย์การเรียนรู้ชุมชน สถานศึกษาสังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย จังหวัดนครศรีธรรมราช พบว่าครูประจำศูนย์การเรียนรู้เพศหญิงมากกว่าเพศชาย คิดเป็นร้อยละ 74.80 และเพศชายคิดเป็นร้อยละ 25.20 มีอายุระหว่าง 31-45 ปี คิดเป็นร้อยละ 60.60 รองลงมาคือมีอายุระหว่าง 25-30 ปี คิดเป็นร้อยละ 30.70 มีอายุ 46 ปีขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 5.50 และมีอายุต่ำกว่า 25 ปีน้อยที่สุดคิดเป็นร้อยละ 3.10 มีวุฒิการศึกษาระดับปริญญาตรี คิดเป็นร้อยละ 92.10 สูงกว่าปริญญาตรีคิดเป็นร้อยละ 6.30 และต่ำกว่าปริญญาตรี คิดเป็นร้อยละ 6.30 มีสาขาวิชาไม่ใช่อุปการศึกษาคิดเป็นร้อยละ 51.00 ด้านการศึกษา 46.50 มีประสบการณ์ตั้งแต่ 6 ปีขึ้นไปคิดเป็นร้อยละ 32.3 ระหว่าง 3-5 ปี คิดเป็นร้อยละ 30.70 ระหว่าง 1-2 ปี คิดเป็นร้อยละ 25.20 และน้อยกว่า 1 ปี คิดเป็นร้อยละ 11.80

ตอนที่ 2 การบริหารจัดการศูนย์การเรียนรู้ชุมชน ของครูประจำศูนย์การเรียนรู้ชุมชน สถานศึกษาสังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดนครศรีธรรมราช โดยภาพรวมและรายด้าน ตามมาตรฐานศูนย์การเรียนรู้ชุมชน ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

1. มาตรฐานด้านผลผลิต โดยภาพรวมพบว่าอยู่ในระดับมากมีค่าเฉลี่ยคือ 3.66 เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่าตัวบ่งชี้ที่ 4 ผู้รับบริการเห็นคุณค่า ภูมิใจในความเป็นไทย ภูมิปัญญา ศิลปวัฒนธรรมที่ดีงามของไทยมีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ 3.84 รองลงมา ตัวบ่งชี้ที่ 3 ผู้รับบริการมีความตระหนักในการใช้พลังงาน เห็นคุณค่าในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมมีค่าเฉลี่ยคือ 3.80 ตัวบ่งชี้ที่ 1 ผู้รับบริการเรียนรู้ได้ด้วยตนเองอย่างต่อเนื่อง มีค่าเฉลี่ยคือ 3.74 ตัวบ่งชี้ที่ 2 ผู้รับบริการเรียนรู้ได้ด้วยตนเองอย่างต่อเนื่อง และตัวบ่งชี้ที่ 5 ผู้รับบริการมีสุขภาพ มีค่าเฉลี่ยเท่ากัน คือ 3.46

2. มาตรฐานด้านกระบวนการ โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ยคือ 3.41 เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่ามาตรฐานที่ 1 มีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญมีค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือ 3.83 รองลงมา คือ มาตรฐานที่ 4 มีการพัฒนาบุคลากรอย่างต่อเนื่องมีค่าเฉลี่ยคือ 3.49 มาตรฐานที่ 2 มีการจัดกิจกรรมโดยการมีส่วนร่วมของภาคีเครือข่ายมีค่าเฉลี่ยคือ 3.46 ตามลำดับ และมาตรฐานที่ 3 มีการจัดระบบบริการสื่อที่หลากหลายทั้งภายในและภายนอกศูนย์การเรียนรู้ชุมชน มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือ 3.16

3. มาตรฐานด้านปัจจัย โดยภาพรวม พบว่าอยู่ในระดับมากมีค่าเฉลี่ยคือ 3.93 เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าตัวบ่งชี้ที่ 1 มีอาคารสถานที่ที่เหมาะสมและมีสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือ 4.24 รองลงมา คือ ตัวบ่งชี้ที่ 2 มีบุคลากรที่รับผิดชอบดำเนินการจัดกิจกรรม และส่งเสริมการเรียนรู้ มีค่าเฉลี่ยคือ 4.23 ตัวบ่งชี้ที่ 4 มีข้อมูลสารสนเทศ มีค่าเฉลี่ยคือ 4.14 ตัวบ่งชี้ที่ 3 มีสื่อ อุปกรณ์และสิ่งอำนวยความสะดวกในการเรียนรู้ มีค่าเฉลี่ยคือ 4.12 ตัวบ่งชี้ที่ 6 การบริหารจัดการศูนย์การเรียนรู้ชุมชนโดยชุมชนมีส่วนร่วม มีค่าเฉลี่ยคือ 3.90 ตามลำดับ และตัวบ่งชี้ที่ 5 มีครุภัณฑ์ที่จำเป็นต่อการส่งเสริมการเรียนรู้มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือ 2.92

สรุปโดยภาพรวม พบว่าการบริหารจัดการศูนย์การเรียนรู้ชุมชน ของครูประจำศูนย์การเรียนรู้ชุมชน มาตรฐานศูนย์การเรียนรู้ชุมชนทั้ง 3 ด้าน อยู่ในระดับมากมีค่าเฉลี่ย คือ 3.70 เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าคือมาตรฐานด้านปัจจัยมีค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือ 3.93 รองลงมาคือ มาตรฐานด้านผลผลิต มีค่าเฉลี่ยคือ 3.66 และมาตรฐานด้านกระบวนการ มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือ 3.41

ตอนที่ 3 ปัญหา อุปสรรค ที่มีต่อการบริหารจัดการศูนย์การเรียนรู้ชุมชน ของครูประจำศูนย์การเรียนรู้ชุมชน สถานศึกษาสังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย จังหวัดนครศรีธรรมราช

ผู้วิจัยได้ศึกษาประเด็นปัญหา อุปสรรค การบริหารจัดการศูนย์การเรียนรู้ชุมชน ของครูประจำศูนย์การเรียนรู้ชุมชน ตามมาตรฐานศูนย์การเรียนรู้ชุมชนในแต่ละด้าน ดังต่อไปนี้

1. มาตรฐานด้านผลผลิต มีปัญหา อุปสรรค ดังต่อไปนี้

- 1.1 ผู้รับบริการไม่มีทักษะพื้นฐาน และมีพื้นฐานความรู้ไม่เท่ากัน ต้องจัดกระบวนการเรียนรู้ที่หลากหลายรูปแบบ และบูรณาการหลายๆ หลักสูตรและกิจกรรมเพื่อให้ตรงตามระดับพื้นฐานของผู้รับบริการ สอดคล้องตามวัตถุประสงค์และเป้าหมายของหลักสูตร
- 1.2 ผู้รับบริการไม่มีเวลาว่าง ไม่สามารถจัดกิจกรรมได้ครบถ้วนทุกกิจกรรม เพราะมีกิจกรรมที่กำหนดให้ปฏิบัติมาก ไม่มีความรู้ความสามารถ และต้องประกอบอาชีพด้วย
- 1.3 ผู้รับบริการส่วนมากไม่ได้นำองค์ความรู้ที่ได้รับไปพัฒนาตนเอง ใช้ในการสร้างงานสร้างอาชีพ และสร้างประโยชน์ให้กับชุมชน
- 1.4 ผู้รับบริการ ภูมิปัญญา ไม่ได้มีส่วนร่วมในการจัดทำหลักสูตร และการออกแบบการจัดกิจกรรม
- 1.5 ผู้รับบริการไม่เคารพ กฎ ระเบียบ ไม่มีส่วนร่วมในการประหยัดพลังงาน ต้องคอยตักเตือนอยู่บ่อยๆ และรวมถึงการไม่มีความรับผิดชอบ
- 1.6 ผู้รับบริการไม่ให้ความใส่ใจในการเข้าร่วมกิจกรรมที่จัดให้ เช่น การทำบัญชีรับจ่ายของครัวเรือน
- 1.7 ผู้รับบริการไม่มีความกระตือรือร้น ในการรับความรู้ และศึกษาหาความรู้เพิ่มเติมจากแหล่งการเรียนรู้ต่างๆ
- 1.8 นักศึกษาสอบตกเป็นจำนวนมาก เนื่องจากไม่มาพบกลุ่ม ส่งผลให้คะแนนเก็บระหว่างภาคมีน้อย
- 1.9 ผู้รับบริการไม่เห็นคุณค่าหรือประโยชน์ในกิจกรรมเกี่ยวกับ กิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการดูแลสุขภาพ และการอนุรักษ์ทรัพยากรและสิ่งแวดล้อม
2. มาตรฐานด้านกระบวนการ มีปัญหา อุปสรรค ดังต่อไปนี้
 - 2.1 ภาคีเครือข่ายไม่มีเวลาว่างในการที่จะร่วมทำกิจกรรม เพราะต้องประกอบอาชีพ
 - 2.2 ภาคีเครือข่ายไม่ให้ความสำคัญ ไม่ค่อยสนใจที่จะเข้าร่วมกิจกรรม และไม่ให้การสนับสนุนอย่างเป็นทางการอย่างเป็นรูปธรรมชัดเจนอย่างต่อเนื่องทุกด้าน
 - 2.3 ภาคีเครือข่ายไม่มีความรู้ ความเข้าใจในการจัดกระบวนการเรียนรู้ การบริหารจัดการศูนย์การเรียนรู้ชุมชนและไม่มีความต่อเนื่อง
 - 2.4 นักศึกษาไม่เห็นความสำคัญในการพบกลุ่ม ไม่มาพบกลุ่มตามกำหนด ไม่ให้ความร่วมมือในกระบวนการเรียนรู้และไม่มีความกล้าที่จะแสดงออก
 - 2.5 การพัฒนาบุคลากร เมื่อได้ผ่านการอบรมแล้วไม่ได้รับความรู้ตรงตามหลักสูตรฝึกอบรม และต้องมีการพัฒนาบุคลากรให้มากกว่าเดิม

- 2.6 ครูประจำศูนย์การเรียนรู้ชุมชน ไม่มีความรู้ ความเข้าใจในการจัดกระบวนการเรียนรู้ เพราะมีความหลากหลายในวุฒิการศึกษา สาขาวิชา บางคนไม่ได้จบการศึกษาทางด้านการศึกษ
- 2.7 ผู้รับบริการมีระดับอายุไม่เท่ากันทำให้จัดกิจกรรมที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญไม่เกิดผลสัมฤทธิ์เท่าที่ควร
- 2.8 คณะกรรมการศูนย์การเรียนรู้ชุมชน ครูประจำศูนย์การเรียนรู้ชุมชน และผู้ที่เกี่ยวข้อง ไม่ได้รับการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง เช่น การจัดประชุม อบรมและศึกษาดูงาน
- 2.9 นักศึกษาลงทะเบียนหลากหลายวิชา หลายระดับ จึงยากที่จะจัดกิจกรรมที่เน้นผู้เรียน หรือผู้รับบริการเป็นสำคัญได้
3. มาตรฐานด้านปัจจัย มีปัญหา อุปสรรค ดังต่อไปนี้
- 3.1 ศูนย์การเรียนรู้ชุมชนตั้งอยู่ในพื้นที่ห่างไกลการบริหารจัดการจึงไม่มีความสะดวก
- 3.2 สภาพอาคารไม่เป็นเอกเทศต้องอาศัยหรือใช้อาคารร่วมกับหน่วยงานอื่นหรือกับองค์กรอื่น ทำให้ไม่ได้รับความสะดวกในการดำเนินการบริหารจัดการให้ได้ตามมาตรฐานศูนย์การเรียนรู้ชุมชน เช่น ใช้อาคารร่วมกับ วัด โรงเรียน มัสยิด องค์กรบริหารส่วนตำบล ศาลาประจำหมู่บ้าน ศูนย์ถ่ายทอดเทคโนโลยีทางการเกษตร เป็นต้น เพราะบางครั้งช่วงเวลาที่พบกลุ่มนักศึกษาตรงกับหน่วยงานอื่นเจ้าของอาคารมีการจัดกิจกรรมด้วย จึงต้องมีการเลื่อนวันพบกลุ่มหรือเคลื่อนย้ายสถานที่อยู่บ่อยครั้ง
- 3.3 ไม่มีงบประมาณสนับสนุนจากหน่วยงานต้นสังกัดในการดำเนินการบริหารจัดการศูนย์การเรียนรู้ชุมชน ต้องขอรับการสนับสนุนจากหน่วยงานอื่น
- 3.4 การบริหารจัดการศูนย์การเรียนรู้ชุมชน ยึดกฎระเบียบมาก เคร่งครัด ทำให้ขอรับการสนับสนุน งบประมาณ วัสดุอุปกรณ์จากหน่วยงานอื่นเป็นเรื่องที่ยุ่งยาก
- 3.5 โຕ้ะ เก้าอี้ มีไม่เพียงพอ ที่มีอยู่ก็อยู่ในสภาพที่เก่า ชำรุด
- 3.6 ขาดวัสดุ อุปกรณ์ ที่จะให้บริการ เช่น สื่ออิเล็กทรอนิกส์ ชุดรับสัญญาณดาวเทียม เครื่องคอมพิวเตอร์ เครื่องพิมพ์ดีด เครื่องเล่นดีวีดี วีซีดี โทรทัศน์ เครื่องเสียง และรวมถึงวัสดุ อุปกรณ์ ที่ช่วยอำนวยความสะดวกในการจัดกระบวนการเรียนสอนของครู และผู้รับบริการ
- 3.7 สภาพอาคารมีพื้นที่น้อย คับแคบ ไม่เพียงพอในการจัดวางวัสดุอุปกรณ์ มีที่นั่งไม่เพียงพอกับนักศึกษา ไม่แข็งแรง เก่าและชำรุด
- 3.8 ข้อมูลสารสนเทศ มีไม่ครบทุกประเภท เช่น แผนงาน โครงการ ข้อมูลพื้นฐาน ข้อมูลแหล่งการเรียนรู้ ภูมิปัญญา และการใช้แหล่งการเรียนรู้

อภิปรายผลการวิจัย

จากการศึกษา การบริหารจัดการศูนย์การเรียนรู้ชุมชน ของครูประจำศูนย์การเรียนรู้ชุมชน สถานศึกษาสังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย จังหวัดนครศรีธรรมราช มีประเด็นสำคัญที่นำการอภิปรายผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย ดังนี้

1. การบริหารจัดการศูนย์การเรียนรู้ชุมชน ของครูประจำศูนย์การเรียนรู้ชุมชน สถานศึกษา สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย จังหวัดนครศรีธรรมราช ตามมาตรฐานศูนย์การเรียนรู้ชุมชน 3 ด้าน คือ มาตรฐานด้านผลผลิต มาตรฐานด้านกระบวนการ และมาตรฐานด้านปัจจัย ซึ่งรายละเอียดโดยภาพรวมและรายด้าน ดังนี้

1.1 มาตรฐานด้านผลผลิต โดยภาพรวม พบว่าการบริหารจัดการศูนย์การเรียนรู้ชุมชน ของครูประจำศูนย์การเรียนรู้ชุมชนอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าตัวบ่งชี้ที่ 4 ผู้รับบริการเห็นคุณค่า ภูมิใจในความเป็นไทย ภูมิปัญญา ศิลปวัฒนธรรมที่สืงามของไทยมีค่าเฉลี่ยมากที่สุด รองลงมา ตัวบ่งชี้ที่ 3 ผู้รับบริการมีความตระหนักในการใช้พลังงาน เห็นคุณค่าในการอนุรักษ์ ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ตัวบ่งชี้ที่ 1 ผู้รับบริการเรียนรู้ได้ด้วยตนเองอย่างต่อเนื่อง และตัวบ่งชี้ที่ 2 ผู้รับบริการสามารถนำความรู้ไปใช้ในการสร้างงาน อาชีพ และสร้างประโยชน์ในสังคม ชุมชน ตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง และตัวบ่งชี้ที่ 5 ผู้รับบริการมีสุขภาพกาย สุขภาพจิตที่ดี สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข และเป็นสมาชิกที่ดีของครอบครัว ชุมชน มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับน้อย ซึ่งสอดคล้องกับจรรยาธันธ์ เพ็ชรจันทิก (2541, บทคัดย่อ) ได้กล่าวว่าการศึกษาโดยใช้ชุมชนเป็นฐาน พบว่าครูประจำกลุ่มส่งหนังสือราชการถึง ผู้ใหญ่บ้านและเข้าไปประสานงาน ด้วยตนเอง เสนอตัวเข้าไปมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรม กับชุมชน และเชิญชุมชนเข้ามามีส่วนร่วม กับกิจกรรมของศูนย์การเรียนรู้ชุมชน ไม่มีวัสดุ อุปกรณ์ ครุภัณฑ์ ไว้บริการชุมชนในการจัดกิจกรรม และทางราชการไม่มีงบประมาณสนับสนุน แก้ปัญหาโดยการเข้าร่วมกิจกรรมในวันหยุดราชการ และใช้งบประมาณส่วนตัวของครู และนักศึกษาสนับสนุนการจัดกิจกรรมของชุมชน กิจกรรม การศึกษานอกโรงเรียน ได้แก่การศึกษาสายสามัญพบว่าครูประจำกลุ่มประชุมนักศึกษาสายสามัญ ครูประจำกลุ่มไปดำเนินการด้วยตนเอง และจัดตั้งองค์กรนักศึกษา เป็นผู้ดำเนินกิจกรรมพัฒนา คุณภาพชีวิต ซึ่งเป็นกิจกรรมหนึ่งของโครงสร้างหลักสูตรการศึกษานอกโรงเรียน ปัญหาที่พบ บุคลากรน้อย แต่งานมาก การประสานงานบางครั้งไม่ได้รับความสะดวก งบประมาณเรื่องวัสดุ อุปกรณ์ สื่อการเรียนการสอนน้อยมาก และการเบิกจ่ายค่าตอบแทนการออกหลักฐานการศึกษาล่าช้า แก้ปัญหาโดยจัดระบบการทำงานให้มีประสิทธิภาพ ครูประจำกลุ่มต้องมีความอดทน เสียสละ ประสานงานเก่ง ใช้งบประมาณส่วนตัว และนักศึกษาดำเนินกิจกรรมตามโครงสร้างหลักสูตร การศึกษาสายสามัญ และประสานงานเป็นส่วนตัวกับหัวหน้าศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนอำเภอ

เพื่อทราบขั้นตอนการเบิกจ่ายค่าตอบแทน และออกหลักฐานการศึกษา การศึกษาสายอาชีพ พบว่าครูประจำกลุ่มจะประสานกับศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนอำเภอ เพื่อของบประมาณ ขออนุญาตเปิดชั้นเรียน ประชุมวิทยากรเพื่อวางแผนการรับสมัคร เตรียมวัสดุ อุปกรณ์ สื่อการเรียนการสอน สถานที่ ความพร้อมของวิทยากร ปัญหาที่พบ งบประมาณมีจำกัด ไม่สามารถจัดการเรียนการสอนให้ต่อเนื่อง งบประมาณไม่สอดคล้องกับความต้องการของชุมชน วางแผนปฏิบัติงานล่วงหน้าไม่ได้ วัสดุ อุปกรณ์ไม่เพียงพอกับจำนวนกลุ่มเป้าหมาย ขั้นตอนในการขออนุญาตและการเบิกจ่ายค่าตอบแทน ทำให้ได้รับค่าตอบแทนล่าช้า แก้ปัญหาโดยศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนอำเภอควรจัดสรรงบประมาณ และกลุ่มเป้าหมายให้กับศูนย์การเรียนบริหาร เพื่อความสอดคล้องกับความต้องการของชุมชน และสามารถวางแผนปฏิบัติงานได้ชัดเจน กรมการศึกษานอกโรงเรียนควรจัดสรรงบประมาณ วัสดุ อุปกรณ์ ให้เพียงพอกับจำนวน กลุ่มเป้าหมาย และควรลดขั้นตอนการขออนุญาตและการเบิกจ่ายค่าตอบแทน การศึกษาตามอัธยาศัย พบว่าครูประจำกลุ่มได้แบ่งสัดส่วนพื้นที่ของศูนย์การเรียนชุมชนในการจัดกิจกรรมการศึกษานอกโรงเรียนจะเป็นบทบาทหน้าที่ขององค์กรนักศึกษา โดยครูประจำกลุ่มจะเป็นที่ปรึกษา ปัญหาที่พบ ขาดวัสดุ อุปกรณ์ สื่อการเรียน และประชาสัมพันธ์ ขาดงบประมาณ สนับสนุนการจัดกิจกรรมการศึกษตามอัธยาศัย ทำให้ไม่สามารถดำเนินการได้ต่อเนื่อง แก้ปัญหาโดยประสานกับศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนอำเภอ และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อขอรับการสนับสนุน วัสดุ อุปกรณ์ สื่อต่างๆ และใช้เงินส่วนตัวของครูประจำกลุ่มและการจัดกิจกรรม

1.2 มาตรฐานด้านกระบวนการ โดยภาพรวม พบว่าการบริหารจัดการศูนย์การเรียนชุมชน ของครูประจำศูนย์การเรียนชุมชนอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่ามาตรฐานที่ 1 มีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก รองลงมาคือ มาตรฐานที่ 4 มีการพัฒนาบุคลากรอย่างต่อเนื่องมีค่าเฉลี่ยคือ มาตรฐานที่ 2 มีการจัดกิจกรรมโดยการมีส่วนร่วมของภาคีเครือข่ายมีค่าเฉลี่ยและมาตรฐานที่ 3 มีการจัดระบบบริการสื่อที่หลากหลายทั้งภายในและภายนอก ศูนย์การเรียนชุมชนมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับน้อย ซึ่งสอดคล้องกับ นิวัฒน์ สวัสดิ์เอื้อ (2543, บทคัดย่อ) ได้กล่าวไว้ว่า ครูประจำศูนย์การเรียนชุมชนมีปัญหาการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่โดยรวมและเป็นรายด้านอยู่ในระดับปานกลาง โดยเรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อยดังนี้คือ ด้านการจัดทำแผนและโครงการ รองลงมาคือ ด้านการสำรวจข้อมูล ด้านการบริหารจัดการ ด้านการประชาสัมพันธ์ ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน และด้านการให้คำปรึกษาแนะแนว คณะกรรมการศูนย์การเรียนชุมชน มีปัญหาการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่โดยรวม และเป็นรายด้านอยู่ในระดับปานกลาง โดยเรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อยดังนี้คือ ด้านอุปกรณ์ อาคารสถานที่ และงบประมาณ รองลงมาคือ ด้านการวางแผนการปฏิบัติงาน ด้านการกำหนดนโยบาย ด้านการประชาสัมพันธ์ ด้านกำกับดูแล ด้านการสรรหาครูประจำศูนย์การเรียนชุมชนและการประเมินผลการปฏิบัติงาน

และประเสริฐ บุญเรือง (2545, บทคัดย่อ) ได้กล่าวไว้ว่า พฤติกรรมการพบกลุ่มของครูประจำศูนย์ การเรียนชุมชน ด้านคุณลักษณะส่วนตัวมากที่สุด รองลงมาคือด้านการควบคุมวินัยและการสร้างบรรยากาศ ด้านการปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูผู้สอนกับผู้เรียน ด้านแรงจูงใจและการเสริมแรงทางการเรียน และด้านการเตรียมการสอน พฤติกรรมการพบกลุ่มของครูประจำศูนย์การเรียนชุมชนด้านคุณลักษณะ ส่วนตัวโดยใช้พฤติกรรมการพบกลุ่ม มากที่สุด คือภาษาพูดเหมาะสมกับระดับประสบการณ์ของผู้เรียน รองลงมาคือ ครูแต่งกายสุภาพเรียบร้อยเหมาะสมกับสภาพท้องถิ่น ครูมีบุคลิกภาพด้านการสอน เหมาะสมกับการสอนนักศึกษาสายสามัญ วิธีเรียนทางไกล และลำดับสุดท้าย คือครูสนใจนำข่าวสาร ข้อมูลใหม่ๆ มาให้ผู้เรียน ได้ศึกษาหาความรู้ พฤติกรรมการพบกลุ่มของครูประจำศูนย์การเรียนชุมชน ด้านการเตรียมการสอน โดยใช้พฤติกรรมการพบกลุ่มมากที่สุดคือ ครูเลือกใช้วิธีสอนเหมาะสมกับ สภาพการเรียนการสอน รองลงมาคือ ครูเลือกใช้กิจกรรมการสอนเหมาะสมกับสภาพการเรียนการสอน รองลงมาคือ ครูชมเชย สนับสนุนให้ผู้เรียนแสดงออกทางความคิดและกิจกรรมต่างๆ ที่เกี่ยวกับการสอน ครูนำผลงานด้านความคิดเห็นของผู้เรียนมาสัมพันธ์กับการเรียนการสอนในชั้นเรียน ครูใช้เทคนิค การจูงใจให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการอภิปราย และลำดับสุดท้ายคือ ครูใช้มุขตลกหรือกลวิธีเพื่อดึงดูด ความสนใจของผู้เรียน พฤติกรรมการพบกลุ่มของครูประจำศูนย์การเรียนชุมชน ด้านการควบคุม วินัยและการสร้างบรรยากาศ โดยใช้พฤติกรรมการพบกลุ่มมากที่สุดคือ เปิดโอกาสให้ผู้เรียนแสดง การคัดค้าน เพื่อใช้ข้อคิดเห็นในการจัดสภาพการเรียนการสอน ครูจัดชั้นเรียนเหมาะสมสภาพการ จัดการเรียนการสอน รองลงมาคือ ครูให้การแนะนำ อบรม หรือตักเตือนให้ผู้เรียนมีความสนใจใน การเรียน ครูตักเตือนนักเรียนได้เข้าใจบทบาทและหน้าที่ของตนเองอย่างถูกต้อง และลำดับสุดท้าย คือครูใช้เหตุผลชักจูงใจข้อเสนอแนะเพื่อให้ผู้เรียนได้ปฏิบัติตาม พฤติกรรมการพบกลุ่มของครู ประจำศูนย์การเรียนชุมชน ด้านปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูกับผู้เรียน โดยใช้พฤติกรรมการพบกลุ่มมากที่สุดคือ ให้กำลังใจผู้เรียนได้มีกำลังใจในการเรียน ครูให้ข้อเสนอแนะการทำงานของผู้เรียน รองลงมา คือ ครูซักถามปัญหาให้ผู้เรียนตอบ โดยใช้ความคิดที่มีเหตุผล ครูทักทายสร้างความคุ้นเคยกับผู้เรียน ครูเปิดโอกาสให้ผู้เรียนแสดงความคิดเห็นข้อซักถามข้อสงสัย และลำดับสุดท้าย คือ ครูให้ผู้เรียน ร่วมกันจัดกิจกรรมขึ้นมาโดยครูคอยให้คำแนะนำ ศุภักษร พรหมมูล (2542, บทคัดย่อ) ได้กล่าวไว้ว่า ครูประจำศูนย์การเรียนชุมชน มีการใช้สื่อการสอนประเภทสื่อสิ่งพิมพ์โดยรวมทุกประเภท อยู่ใน ระดับมาก โดยสื่อหนังสือพิมพ์มีการใช้มากที่สุด รองลงมาคือ แบบเรียน และเอกสารชุดวิชา ตามลำดับ นอกจากนั้นมีการใช้อยู่ในระดับปานกลาง ประเภทสื่ออิเล็กทรอนิกส์โดยรวม มีการใช้อยู่ในระดับ ปานกลาง โดยสื่อรายการการศึกษาทางโทรทัศน์มีการใช้อยู่ในระดับมาก นอกจากนั้นมีการใช้อยู่ ในระดับปานกลาง ส่วนประเภทสื่อบุคคลโดยรวม มีการใช้อยู่ในระดับมาก โดยมีการใช้ภูมิปัญญา ท้องถิ่นอยู่ในระดับมากและวิทยากรผู้ชำนาญการด้านต่างๆ อยู่ในระดับปานกลาง และครูประจำ

ศูนย์การเรียนรู้ชุมชนมีปัญหาการใช้สื่อโดยรวมและเป็นรายด้าน 4 ด้าน อยู่ในระดับปานกลาง และมีปัญหาด้านการเตรียมผู้เรียนมีปัญหาอยู่ในระดับน้อย

1.3 มาตรฐานด้านปัจจัย โดยภาพรวม พบว่าการบริหารจัดการศูนย์การเรียนรู้ชุมชนของครูประจำศูนย์การเรียนรู้ชุมชนอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าตัวบ่งชี้ที่ 1 มีอาคารสถานที่ที่เหมาะสมและมีสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก รองลงมาคือตัวบ่งชี้ที่ 2 มีบุคลากรที่รับผิดชอบดำเนินการจัดกิจกรรมและส่งเสริมการเรียนรู้ ตัวบ่งชี้ที่ 4 มีข้อมูลสารสนเทศเพื่อการเรียนรู้ ตัวบ่งชี้ที่ 3 มีสื่อ อุปกรณ์และสิ่งอำนวยความสะดวกในการเรียนรู้ ตัวบ่งชี้ที่ 6 การบริหารจัดการศูนย์การเรียนรู้ชุมชน โดยชุมชนมีส่วนร่วม และตัวบ่งชี้ที่ 5 มีครุภัณฑ์ที่จำเป็นต่อการส่งเสริมการเรียนรู้มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับน้อย ซึ่งสอดคล้องกับ นันทนา อุณเจริญ (2542, บทคัดย่อ) ได้กล่าวไว้ว่า สภาพศูนย์การเรียนรู้ชุมชนส่วนใหญ่เป็นอาคารชั่วคราว สามารถใช้งานได้ดี ดำเนินการสร้างโดยองค์การบริหารส่วนตำบล ลักษณะเป็นอาคารโล่ง ไม่แบ่งเป็นห้องๆ ศูนย์การเรียนรู้ชุมชนมีวัสดุครุภัณฑ์ที่จำเป็นต่อการจัดการเรียนการสอนเพียงพอ ยกเว้นตู้เก็บเอกสารส่วนใหญ่มีไม่เพียงพอ มีการจัดเตรียมวัสดุอุปกรณ์ไว้ใช้ในการจัดการเรียนการสอน มีการจัดระบบสื่อการเรียนการสอนให้เป็นหมวดหมู่และรักษาให้ใช้ได้ตลอดเวลา นอกจากนั้นยังมีการจัดทำทะเบียนครุภัณฑ์และจัดทำศูนย์ข้อมูลชุมชนด้วย การประชาสัมพันธ์การดำเนินงานของศูนย์การเรียนรู้ชุมชน กระทำโดยการทำหนังสือแจ้งเป็นส่วนใหญ่ ศูนย์การเรียนรู้ชุมชนได้รับความช่วยเหลือจากชุมชนด้านอาคารสถานที่ วัสดุครุภัณฑ์ ด้านงบประมาณ และมีการประสานงานกับองค์กรต่างๆ อีกทั้งยังมีการจัดกิจกรรมร่วมกับชุมชนด้วย และโดยภาพรวมการบริหารจัดการศูนย์การเรียนรู้มาตรฐานศูนย์การเรียนรู้ชุมชนทั้ง 3 ด้าน พบว่าการบริหารจัดการศูนย์การเรียนรู้ชุมชนอยู่ในระดับมากทุกด้าน เมื่อจำแนกรายด้านพบว่ามาตรฐานด้านปัจจัยมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด รองลงมาคือมาตรฐานด้านผลผลิต และมาตรฐานด้านกระบวนการ มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับน้อย ซึ่งสอดคล้องกับ สฤตา จันทรวิมล (2545, บทคัดย่อ) ได้กล่าวไว้ว่า สภาพการดำเนินงานของศูนย์การเรียนรู้ชุมชนด้านการบริหารจัดการ มีการแต่งตั้งคณะกรรมการศูนย์การเรียนรู้ชุมชนเพื่อกำหนดแผนงานการปฏิบัติงานของครูประจำศูนย์การเรียนรู้ชุมชนและบุคลากรประจำศูนย์การเรียนรู้ชุมชนส่วนมากมาจากการคัดเลือกและแต่งตั้งโดยศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนอำเภอ โดยมีคณะกรรมการศูนย์การเรียนรู้ชุมชนให้ความเห็นชอบ บุคลากรประจำศูนย์การเรียนรู้ชุมชนให้ความเห็นชอบ บุคลากรประจำศูนย์การเรียนรู้อำเภอที่เรียกว่า ครูประจำศูนย์การเรียนรู้ชุมชนนั้นถ้าเป็นคนในพื้นที่จะสามารถประสานงานกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นหรือองค์การบริหารส่วนตำบล และชุมชนได้เป็นอย่างดี ในด้านการให้บริการศูนย์การเรียนรู้ชุมชนมีการจัดกิจกรรมตามความต้องการของชุมชนซึ่งได้จากการสำรวจ สำหรับการมีส่วนร่วมของชุมชนและประชาชนพบว่ามีส่วนน้อย แต่ในบางแห่ง มีการรวมกันเป็นกลุ่มเพื่อขอให้จัดการอบรมส่งเสริม

ความรู้ในการประกอบอาชีพหลักและการหารายได้เสริม รวมทั้งการพัฒนาอาคารสถานที่ ได้พยายามที่จะให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการกำกับดูแล บำรุงรักษา โดยการสร้างความรู้สึกร่วมกันเป็นเจ้าของ ร่วมกัน การที่ผู้นำมีความรู้ ความเข้าใจในเรื่องการจัดการศึกษามีส่วนช่วยผลักดันให้ดำเนินงานของศูนย์การเรียนรู้ชุมชนประสบความสำเร็จ สำหรับแนวทางในการจัดศูนย์การเรียนรู้ชุมชนพบว่าการสำรวจความต้องการของชุมชนเป็นสิ่งจำเป็นที่บุคลากรหรือครูประจำศูนย์การเรียนรู้ชุมชนจะต้องดำเนินการเก็บข้อมูลอย่างสม่ำเสมอและต่อเนื่อง เพื่อใช้เป็นแนวทางในการวางแผนงานศูนย์การเรียนรู้ชุมชนเป็นรูปแบบการจัดการศึกษามีเหมาะสมเพราะมีการดำเนินงานที่ชุมชนมีส่วนร่วมด้วยมาก ประชาชนมีแหล่งที่จะศึกษาหาความรู้ด้วยตนเอง และเป็นแหล่งความรู้เหมาะสมกับชุมชน มีการใช้ภูมิปัญญาในท้องถิ่นซึ่งนำไปสู่การพัฒนาคุณภาพชีวิตให้ดียิ่งขึ้น และบุญยัง สุขะพัฒน์ (2540, บทคัดย่อ) ได้กล่าวว่าแบบจำลองศูนย์การเรียนรู้ชุมชนสำหรับการศึกษานอกโรงเรียน ในจังหวัดภาคใต้ มีโครงสร้างการบริหารงานแบ่งออกเป็น 2 ฝ่ายคือ ฝ่ายวิชาการ และฝ่ายบริการ บุคลากรประจำศูนย์การเรียนรู้ชุมชนมีคณะกรรมการอุปถัมภ์ให้การส่งเสริมสนับสนุน การดำเนินงานศูนย์การเรียนรู้ชุมชน อาคารที่ตั้งเป็นอาคารเอกเทศแยกจากอาคารอื่น พื้นที่ทั้งหมด 133.92 ตารางเมตร จัดแบ่งพื้นที่เพื่อประโยชน์ใช้สอยในด้านต่างๆ มีวัสดุอุปกรณ์ที่จำเป็นต่อการปฏิบัติงานและการให้บริการ ได้แก่ สื่อสิ่งพิมพ์ ม้วนเทป เทปบันทึกภาพ ม้วนเทปบันทึกเสียง ชุดการสอน โต๊ะทำงาน เครื่องรับโทรทัศน์ และชุดอุปกรณ์รับสัญญาณดาวเทียม เพื่อการศึกษา ใช้งบประมาณในการจัดตั้งและดำเนินการ 1,528,724 บาท ได้ผลตอบแทนในการลงทุน ร้อยละ 35.32 ใช้ระยะเวลาคืนทุน 3 ปี มีจุดคุ้มทุนในการให้บริการ 41 หน่วย ผู้ทรงคุณวุฒิประเมินแบบจำลองศูนย์การเรียนรู้ชุมชนสำหรับการศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดภาคใต้ ปรากฏว่าอยู่ในระดับดีมากที่สุด สามารถนำไปใช้ดำเนินการได้

2. ปัญหา อุปสรรค ที่มีต่อการบริหารจัดการศูนย์การเรียนรู้ชุมชน ของครูประจำศูนย์การเรียนรู้ชุมชน สถานศึกษาสังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย จังหวัดนครศรีธรรมราช ผลการวิจัย พบว่าปัญหา อุปสรรค ที่มีต่อการบริหารจัดการศูนย์การเรียนรู้ชุมชน ตามมาตรฐานศูนย์การเรียนรู้ชุมชน กล่าวสรุปรายละเอียดโดยภาพรวมได้ดังต่อไปนี้

2.1 มาตรฐานด้านผลผลิต ได้แก่ ผู้รับบริการ ไม่สามารถเรียนรู้ได้ด้วยตนเองอย่างต่อเนื่อง ไม่มีทักษะความรู้พื้นฐาน ไม่สามารถเข้าร่วมกิจกรรมได้ครบถ้วนทุกกิจกรรม ไม่ได้นำองค์ความรู้ที่ได้รับไปพัฒนาตนเองในการสร้างงาน อาชีพ ไม่เคารพ กฎ ระเบียบ ไม่มีส่วนร่วมในการประหยัดพลังงาน ไม่มีความรับผิดชอบ ขาดความกระตือรือร้นในการรับความรู้ และศึกษาหาความรู้เพิ่มเติมจากแหล่งการเรียนรู้ต่างๆ นักศึกษาสอบตกเป็นจำนวนมาก ไม่มีความตระหนักในคุณค่าหรือประโยชน์ในกิจกรรมเกี่ยวกับการอนุรักษ์ทรัพยากรและสิ่งแวดล้อม

2.2 มาตรฐานด้านกระบวนการ ได้แก่ การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นผู้รับบริการ เป็นสำคัญ ครูประจำศูนย์การเรียนรู้ชุมชน ไม่ได้มีการสำรวจสภาพปัญหาความต้องการของคนในชุมชน กิจกรรมการเรียนรู้มีหลากหลายไม่สอดคล้องกับความต้องการของชุมชน ผู้รับบริการไม่สามารถ เรียนรู้ได้ด้วยตนเองได้ ระบบนิเทศติดตามผล ประเมินผลไม่เป็นไปอย่างต่อเนื่อง ภาาติเครือข่าย ไม่ให้ความร่วมมือในการเข้าร่วมกิจกรรม ไม่ให้ความสำคัญในการสนับสนุนอย่างต่อเนื่อง ครูประจำศูนย์ การเรียนรู้ชุมชน ไม่มีความรู้ ความเข้าใจในการจัดกระบวนการเรียนรู้ และคณะกรรมการศูนย์การเรียนรู้ ชุมชนไม่มีความรู้ ความเข้าใจในการบริหาร จัดการศูนย์การเรียนรู้ชุมชน

2.3 มาตรฐานด้านปัจจัย ได้แก่ สภาพอาคาร สถานที่ และสภาพแวดล้อมที่ไม่เอื้อ ต่อการเรียนรู้ เพราะตั้งอยู่ห่างไกลชุมชน ไม่เป็นอาคารเอกเทศ ต้องอาศัยหน่วยงานอื่น สื่อ วัสดุ อุปกรณ์ และสิ่งอำนวยความสะดวกมีไม่เพียงพอ และไม่มีข้อมูลสารสนเทศ

ข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาการบริหารจัดการศูนย์การเรียนรู้ชุมชน ของครูประจำศูนย์การเรียนรู้ชุมชน สถานศึกษาสังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย จังหวัดนครศรีธรรมราช ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะต่อครูประจำศูนย์การเรียนรู้ชุมชน ผู้บริหาร และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

ข้อเสนอแนะสำหรับครูประจำศูนย์การเรียนรู้ชุมชน

1. ครูประจำศูนย์การเรียนรู้ชุมชน การพัฒนาตนเอง ให้มีความรู้ ความสามารถบริหารจัดการศูนย์การเรียนรู้ชุมชนให้ได้ตามมาตรฐานศูนย์การเรียนรู้ชุมชน ด้วยวิธีการที่หลากหลาย เช่น อบรม การประชุม สัมมนา และการศึกษาดูงาน
2. ครูประจำศูนย์การเรียนรู้ชุมชนต้องบริหารจัดการศูนย์การเรียนรู้ให้เป็นไปตามมาตรฐาน ศูนย์การเรียนรู้ชุมชน ซึ่งแต่ละมาตรฐานมีความสำคัญมากทุกมาตรฐาน ซึ่งครูประจำศูนย์การเรียนรู้ชุมชน ต้องบริหารจัดการศูนย์การเรียนรู้ชุมชนให้เป็น ไปอย่างอย่างครบถ้วนสมบูรณ์ทุกด้าน
3. ครูประจำศูนย์การเรียนรู้ชุมชน ต้องดำเนินการประสานขอความร่วมมือจากภาคีเครือข่าย ภูมิปัญญา องค์กรชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในการให้การสนับสนุน ด้านอาคารสถานที่ วัสดุอุปกรณ์ งบประมาณ รวมไปถึงการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการศูนย์การเรียนรู้ชุมชน

**ข้อเสนอแนะสำหรับสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย
จังหวัดนครศรีธรรมราช**

1. สถานศึกษาสังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย ต้องดำเนินพัฒนาศักยภาพการดำเนินงานศูนย์การเรียนรู้ชุมชน และการจัดกระบวนการเรียนรู้ ให้กับ ครูประจำศูนย์การเรียนรู้ชุมชน อย่างต่อเนื่อง

2. สถานศึกษาสังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย จังหวัดนครศรีธรรมราช ต้องจัดระบบช่วยเหลือ กำกับดูแล สนับสนุน การนิเทศ ติดตาม และประเมินผล การดำเนินงานศูนย์การเรียนรู้ชุมชนของครูประจำศูนย์การเรียนรู้ชุมชน ให้ได้ตามมาตรฐานศูนย์ การเรียนรู้ชุมชน

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาการบริหารจัดการศูนย์การเรียนรู้ชุมชน ของครูประจำศูนย์การเรียนรู้ชุมชน โดยศึกษาความคิดเห็นของผู้รับบริการ คณะกรรมการศูนย์การเรียนรู้ชุมชน เครือข่าย ภูมิปัญญา และ ผู้ที่ให้การสนับสนุนการดำเนินงานศูนย์การเรียนรู้ชุมชน

2. ควรศึกษาความพึงพอใจของผู้รับบริการ คณะกรรมการศูนย์การเรียนรู้ชุมชน เครือข่าย ภูมิปัญญา และผู้ที่ให้การสนับสนุนการดำเนินงานศูนย์การเรียนรู้ชุมชน

3. ควรศึกษาการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการศูนย์การเรียนรู้ชุมชน ของผู้รับบริการ คณะกรรมการศูนย์การเรียนรู้ชุมชน เครือข่าย ภูมิปัญญา และผู้ที่ให้การสนับสนุนการดำเนินงาน ศูนย์การเรียนรู้ชุมชน

4. ควรศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการบริหารจัดการศูนย์การเรียนรู้ชุมชน ของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย จังหวัด นครศรีธรรมราช